

Sp. zn. 3455/2024/VOP/JŠ
Č. j. KVOP-6093/2025
Datum 12. února 2025

Vážený pane A.,

odpovídám na Váš podnět, ve kterém nesouhlasíte s postupem Ministerstva spravedlnosti. Máte za to, že je ministerstvo nečinné, když nereagovalo na Váš podnět k výkonu kontroly státní správy Krajského soudu v Hradci Králové na úseku vyřizování žádostí podle zákona o svobodném přístupu k informacím.¹

Dospěl jsem k závěru, že ministerstvo není nečinné. Ministerstvo totiž není oprávněno provádět kontrolu výkonu státní správy podle zákona o kontrole (kontrolního řádu)² ve vztahu k vyřizování žádostí o poskytnutí informací.

Mám jedinou výhradu k postupu ministerstva, a sice že Vás vyrozumělo o nedostatku jeho kompetence k provedení kontroly až na základě Vaší žádosti o přijetí opatření proti nečinnosti. Rozhodl jsem se však nezahajovat šetření, neboť Vám již ministr spravedlnosti vysvětlil, že ministerstvo nemůže provést kontrolu.

Proč ministerstvo nemůže provádět kontrolu?

Postup při provádění kontroly upravuje kontrolní řád. Tento zákon však nestanoví, které instituce mohou provádět kontrolu. Oprávnění provádět kontrolu musí instituci svěřit zákon, který upravuje jeho činnost.

Kompetence ministerstva jako orgánu státní správy soudů upravuje zákon o soudech a soudcích.³ Je tak třeba nahlédnout do tohoto zákona a zjistit, zda zakládá oprávnění ministerstva provádět kontrolu.

Podle § 119 odst. 1 zákona o soudech a soudcích je ministerstvo ústředním orgánem státní správy soudů. V § 123 tento zákon vyjmenovává činnosti, které ministerstvo v rámci státní správy soudů vykonává. Ve výčtu činností ministerstva není uvedeno, že provádí kontrolu (či dohled) nad výkonem státní správy soudů. Ani jiná část zákona o soudech a soudcích nesvěřuje ministerstvu spravedlnosti možnost provádět kontrolu.

1 Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

2 Zákon č. 255/2012 Sb., o kontrole (kontrolní řád).

3 Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích).

Jedinou výjimku představuje kontrola výkonu státní správy prováděné předsedy soudů ve věcech majetku státu a státního rozpočtu.⁴ To však nedopadá na případ, který popisujete.

Musím proto uzavřít, že Ministerstvo spravedlnosti není oprávněno provádět kontrolu výkonu státní správy krajského soudu v agendě poskytování informací podle zákona o svobodném přístupu k informacím. Takovou kompetenci zákon ministerstvu nesvěřuje. Ministerstvo proto nemohlo vyhovět Vašemu podnětu a provést hloubkovou kontrolu, jak jste požadoval.

Mám však za to, že Vám ministerstvo mělo v souladu se zásadou vstřícnosti⁵ vysvětlit, že není kompetentní provést kontrolu. To Vám sdělil až ministr spravedlnosti v odpovědi na Vaši žádost o přijetí opatření proti nečinnosti. Nepovažuji však za účelné zahajovat šetření, když Vám v mezidobí již ministr vysvětlil limity ministerstva. Navíc jsem s ministerstvem ve shodě, že by ani nemohlo na základě Vašeho podnětu provést kontrolu.

Jak je možné se bránit proti odmítnutí poskytnout informace?

Nemožnost ministerstva provádět kontrolu podle kontrolního řádu neznamena, že žadatel o informace nemá možnost se bránit proti postupu orgánu státní správy soudu.

V případě odmítnutí poskytnout informace má žadatel možnost podat odvolání, o kterém rozhoduje nadřízený úřad (v tomto případě ministerstvo). Tuto možnost jste ostatně úspěšně využil. Ministerstvo na základě Vašeho podnětu zrušilo rozhodnutí krajského soudu a věc mu vrátilo k novému rozhodnutí.

Pokud by ministerstvo nevyhovělo podanému odvolání, měl by žadatel možnost obrátit se na správní soud. Ministerstvo a správní soudy tak v praxi fakticky korigují postupy orgánů státní správy soudů při vyřizování žádostí o poskytnutí informací.

Vážený pane A., z Vašeho podnětu vyplývá obava, že orgán státní správy Krajského soudu v Hradci Králové systematicky vyžaduje elektronický podpis také u žádostí o informace podaných prostřednictvím datové schránky. V těchto případech je namístě využít opravných prostředků, jak jste správně učinil. Z mé činnosti přitom nevyplývá, že by se jednalo o plošný problém. Půjde spíše o ojedinělé pochybení, které ministerstvo ve Vašem případě napravilo. Z rozhodnutí ministerstva ani nevyplývá, že by se jednalo o opakovaný problém.

S pozdravem

JUDr. Vít Alexander Schorm
zástupce veřejného ochránce práv
(podepsáno elektronicky)

4 Viz § 123 odst. 1 písm. e) zákona o soudech a soudcích.

5 Viz § 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.